

Avdelningen för analys och utveckling
Lena Barrbrink
lena.barrbrink@ivo.se

Socialstyrelsen
106 30 Stockholm
(SoS Dnr 40184/2014)

Remissvar över förslag till föreskrifter och allmänna råd om ansvaret för äldre personer och bemanning i särskilda boenden

Sammanfattning

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) avstyrker förslaget till föreskrifter och allmänna råd om ansvaret för äldre personer och bemanning i särskilda boenden.

IVO:s huvudsakliga synpunkter

Utgångspunkten för att utfärda en ny föreskrift och allmänna råd bör vara att de ska utgöra ett stöd i rättstillämpningen. Det vill säga att de ska tydliggöra det tolkningsutrymme som finns efter att lag, förordning och andra rättskällor uttömts. Så som förslaget till föreskrifter och allmänna råd är utformat fyller de en begränsad funktion för IVO i vårt tillsynsuppdrag. IVO har det stöd myndigheten behöver i befintliga föreskrifter, t.ex. i SOSFS 2011:09.

Syftet med IVO:s tillsyn är att den ska bidra till en säker vård och omsorg av god kvalitet. Tillsynen görs ur ett patient- och brukarperspektiv och inriktas på att åstadkomma resultat för enskilda eller för grupper av människor. IVO:s utgångspunkt i alla bedömningar är att vården och omsorgen ska vara säker och av god kvalitet. I tillsynen måste myndigheten för att kunna ställa krav på verksamheterna utgå ifrån bindande regler, men också göra en självständig sammanvägd bedömning av verksamheternas kvalitet.

Enligt IVO:s uppfattning är detaljerade föreskrifter och allmänna råd således inte ändamålsenliga i detta fall. Även Kammarrätten i Stockholm har pekat på nackdelen med alltför detaljerade föreskrifter. Kammarrätten har i två domar (mål nr 7001-7004-13 och mål nr 4769-13) tagit ställning till frågan om kompetenskrav på en föreståndare för viss verksamhet som bedrivs med stöd av lagen (193:387) om stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS). Målen rörde ansökningar om tillstånd att bedriva enskild verksamhet. Enligt kammarrätten är syftet med tillståndsförfarandet att upprätthålla de övergripande kvalitetskraven i LSS och kompetenskravet bör därför inte ställas alltför

högt. Alltför höga krav kan dessutom inskränka en privat utförares möjlighet att själv organisera sin verksamhet på ett ändamålsenligt sätt.

Dessa domstolsavgöranden är exempel på de svårigheter som kan uppstå i rättstillämpningen när föreskrifter och allmänna råd utformas på ett detaljerat sätt. Resonemanget kan överföras på författningsarbete i stort, framför allt vid ställningstagande till detaljeringsnivå och hur höga krav som ska ställas på verksamheterna.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Gunilla Hult Backlund. I den slutliga handläggningen har chefsjuristen Anna Sundberg och avdelningscheferna Klas Öberg, Ewa Sunneborn och Birgitta Hagström deltagit. Utredaren Lena Barrbrink har varit föredragande.

Inspektionen för vård och omsorg

Gunilla Hult Backlund

Lena Barrbrink